

Vergaderjaar 2011–2012

32 733

Beleidsbrief Defensie

Nr. 80

BRIEF VAN DE MINISTER VAN DEFENSIE

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 10 september 2012

Inleiding

In maart publiceerde het Nederlands Instituut voor Internationale Betrekkingen «Clingendael» een rapport getiteld *Continuïteit en onzekerheid in een veranderende wereld* (maart 2012). Clingendael heeft dit belangwekkende rapport opgesteld als bijdrage aan de Strategische Monitor die Defensie samen met de ministeries van Veiligheid en Justitie en Buitenlandse Zaken inricht (zie Kamerstuk 32 733, nr. 3). Het rapport van Clingendael borduurt voort op het eindrapport van het interdepartementale project Verkenningen in 2010, dat in de beleidsbrief *Defensie na de kredietcrisis* als uitgangspunt is genomen. Ik heb de Tweede Kamer toegezegd een korte appreciatie van het Clingendael-rapport te geven. Hierbij doe ik deze toezegging mede namens mijn collega van Buitenlandse Zaken gestand.

Appreciatie rapport-Clingendael

Het Clingendael-rapport onderstreept, evenals de Verkenningen, dat de onzekerheid over onze toekomstige veiligheidssituatie groter is dan zij decennialang is geweest. Deze onzekerheid is volgens Clingendael zelfs nog toegenomen. Dit hangt samen met fundamentele verschuivingen waarvan we de betekenis nog niet volledig kunnen doorgronden. Veel analyses, ook die van Clingendael, wijzen er niettemin op dat het potentieel voor conflicten en instabiliteit groeit en het palet van veiligheidsrisico's en kwetsbaarheden breder wordt. De macht in het wereldsysteem verspreidt zich in hoog tempo over meer landen; machtsverschuivingen gaan dikwijls gepaard met een grotere kans op politieke, economische en militaire conflicten. Voorts maken de stormachtige ontwikkelingen in de Arabische wereld eens te meer duidelijk dat rekening moet worden gehouden met blijvende instabiliteit in de periferie van Europa. Het risico dat deze instabiliteit overslaat naar delen van het Europese continent is niet ondenkbaar. De kwetsbaarheid van een open

samenleving als de Nederlandse vraagt indringend aandacht, bijvoorbeeld in het digitale domein.

De onzekerheid over de toekomstige veiligheidssituatie betekent dat rekening moet worden gehouden met uiteenlopende scenario's en onvermoede gebeurtenissen. We oefenen echter ook invloed uit door de keuzes die we maken. Onze betrokkenheid bij en afhankelijkheid van wat er in de wereld gebeurt, schept verplichtingen. Hoewel ons land in vergelijking met veel andere landen klein is qua inwonertal en oppervlakte, is onze inbreng in de wereld relatief groot. Wat er in de wereld gebeurt, raakt ons. Ongeveer dertig procent van ons bruto nationaal product verdienen we met export. Onze welvaart is afhankelijk van vrije handel, het onbelemmerde vervoer van goederen en de vrije toegang tot grondstoffen. Onze economie behoort tot de meest ontwikkelde in de wereld en het inkomen per hoofd van de bevolking ligt hoog. De haven van Rotterdam is met afstand de grootste van Europa en de vierde van de wereld; meer dan de helft van de aan- en afvoer van goederen via Rotterdam komt van buiten Europa. Schiphol is een van de belangrijkste luchthavens van Europa. Nederland heeft ook een relatief omvangrijke koopvaardijvloot. Ons land is verder de vestigingsplaats van belangrijke internationale juridische instellingen zoals het Internationale Gerechtshof en het Internationaal Strafhof. We leveren tevens een belangrijke bijdrage aan de bestrijding van armoede en leed in de wereld.

Onze veiligheid kan door gebeurtenissen op grote afstand van onze landsgrenzen worden beïnvloed. Zij is bovendien afhankelijk van de fundamentele bereidheid van andere landen om samen te werken, onze belangen te eerbiedigen en geschillen op vreedzame wijze op te lossen. Onze nationale veiligheid is daarom afhankelijk van sterke internationale kaders. Nederland kan als lid van de Navo en de EU niet aan de zijlijn blijven staan; het moet zijn verantwoordelijkheden nemen, ook als het moeilijk wordt. Alleen als alle lidstaten blijven delen in de risico's en de lasten kunnen de Navo en de EU op langere termijn hun belangrijke stabiliserende rol blijven spelen.

Ook de krijgsmacht is een belangrijk instrument waarmee de Nederlandse staat op uiteenlopende manieren de internationale veiligheidssituatie kan beïnvloeden en gevolgen voor onze nationale veiligheid kan helpen voorkomen, opvangen of indammen. De krijgsmacht is bovendien mede bepalend voor onze internationale positie: zij is modern, van hoge kwaliteit en levert in brede kringen gewaardeerde bijdragen ter bevordering van de internationale vrede en veiligheid. Het regeerakkoord maakt gewag van een veelzijdig inzetbare krijgsmacht. De veranderlijkheid van de internationale veiligheidssituatie en de eisen die zij aan de krijgsmacht stelt, laat de wenselijkheid van een veelzijdig inzetbare krijgsmacht onverlet. Nederland heeft een moderne en capabele krijgsmacht hard nodig. Niet alleen vanwege onze hulpvaardigheid aan anderen. Maar ook voor onze veiligheid. En voor onze economische belangen.

De uitvoerige en doorwrochte analyse van Clingendael maakt dan ook eens te meer duidelijk dat Nederland zich in een paradoxale situatie bevindt: als gevolg van de financieel-economische crisis wordt fors op de defensie-uitgaven bezuinigd terwijl de ontwikkeling van de internationale veiligheidssituatie daartoe geen aanleiding geeft. Willen wij ons hoge niveau van welvaart en welzijn behouden, dan moeten we bereid zijn in onze veiligheid te investeren.

De minister van Defensie,
J. S. J. Hillen